

reseti és jövedelem adót s így a esőkkenő fizetésekhez megkaptuk a felemelt adókat. Ezt nevezik nálunk a vásárlóképesség emelésének s szociális gondoskodásnak! A fizetések továbbra is estek s a dolgozó tisztviselőknek is a legkomolyabb gondot okozza a háztartás fenntartása. A fizetések alakulását természetesen nagyban befolyásolja az az illetmény, amit a szükség-munkások „élveznek.“

— A munkanélküliek száma tovább emelkedett. Idősebb tisztviselőnek elhelyezkedni szinte a lehetetlenséggel határos. A szociális védelem, sem javult, rosszabbodott. Az egyedüli ami jelentett valamit az, hogy úgy a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete, mint az OTI megkezdte a rokkantsági járadékok folyósítását.

— Mit hoz a jövő év? Azt hiszem nem sok jót. Az első kívánság az lenne, hogy a beharangozott bankfuziókkal ne szaporítsák a munkanélküli tisztviselők számát, hanem a megmaradó bankok vegyék át az összes tisztviselőket a megszűnő bankoktól. A továbbiak: a fizetéseknek az egész vonalon való megfelelő emelése, s minimalása, az adók csökkentése, a hétvégi pihenő s a szabadság-idő törvényes rendezése, az elbocsátások megszüntetése s új alkalmazottak felvétele, a munkanélküli segítségnyújtás bevezetése, a munkából kiüregedett s munkaképtelen tisztviselők megfelelő nyugellátása, a betegsegélyző szolgáltatásainak felemelése.

— Hogy ezek mind megvalósuljanak, szükséges, hogy a magántisztviselők kilépjenek rezerváltágukból és tömörüljenek az egyedüli érdekképviseletükben!

LADVANSZKY JÓZSEF,

az építőmunkások szakszervezetének elnöke:

— Az építőmunkások a lehető legkétségbeesettebb helyzetben vannak. Szinte elképzelhetetlen, hogy az életnivó ennyire le tudjon süllyedni, mint a mi esetünkben. A pusztai létünk fenntartása érdekében elvégzünk minden munkát — ha van. Semmi reményünk nincs arra, hogy az érdekkünkben történjen valami. Mi azonban nem fogjuk tétlenül nézni az idők mulását, akciót fogunk indítani a munkaalkalmak teremtése, a kollektív megállapodások érdekében és a munkabérek lemorzsolódása ellen. Az egyes vállalkozók közötti kiméletlen harcnak a munkások adják meg az árát és egyedül az építető jár jól. A szakmában dolgozó munkások száma a múlt esztendőben hihetetlenül lecsökkent. Tagjaink 5 százaléka dolgozik a saját szakmájában, de nem többet, mint egy évben 4—5 hetet. 10—15 százalék véggez nem szakmába vágó munkát, mint például hólapátolást. Az építőmunkások legtöbbször ingémunkás, a népkonyháról élkezik. Ilyen helyzet mellett, ahelyett, hogy igyekeznének hasznos beruházásokkal, közmunkákkal segíteni, tétlenül nézik a munkásság elvérzését. Pedig a munkásságnak nincs nagy igénye: nem támaszt jogtalan követelést, csak élni akar, még csak nem is emberi módon, hanem épen csak annyit kíván, hogy fel ne forduljon éhen és hogy ne fagyjon meg a nagy téli hidegben...

BATELLI IMRE,

a Szegedi Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete elnöke:

— A jövő kilátástalanul sötét és a kibontakozás utját nem látjuk. A társadalom egyik legszigorúbban sújtott osztálya a kereskedelmi alkalmazottak rétege. A bajok nagyon mélyen gyökereznek. Manapság például elhelyezkedni lehetetlen, legföljebb kisegítőnek rövid néhány napra. A fizetéseket lecsökkenték a legminimálisabbra. Még csak nem is lehet nagyon tiltakozni ellene, mert hiszen köztudomású a kereskedők rossz helyzete. A kereskedelmi alkalmazottak kérdését egyedül az állam és a város tudná megoldani, azzal, hogy a tisztviselőinek megfelelő, a békebelihez megfelelő fizetést adna. Akkor tudnának vásárolni és tudna a kereskedő is fizetni alkalmazottainak. Igen sok alkalmazott színi az áruházakat, amelyek mindent árúsítanak és csak elvétve alkalmaznak szakmabeli elárúsítót. Ha ezeket az ügyeket némileg is rendeznék, akkor több reménnyel vágnánk neki a jövő esztendőnek.

HAUSER REZSŐ SÁNDOR,

a Szegedi Tisztviselők Otthona elnöke:

— Háromszori illetményesökkentés és kétszeri lakhétredukció minden szónál többet mond, a legjellegzetesebben festi a közszolgálati alkalmazottak helyzetét a múlt esztendőben. Azonban a lehangyalló esztendő még utolsó napjaiban sem feledkezett meg arról a társadalmi osztályról, érzékeny csapással vesz tőle búcsút — a nyugdíjtörvény revíziójával. Pedig már-már azt gondoltuk, hogy a köztisztviselők

sokat hányatott kérdése talán egy időre mégis csak nyugvóponttra jutott. De nem így történt. A nyugdíjas köztisztviselőket a módosított törvény már most érinti, a tényleges szolgálatban lévő közszolgálati alkalmazottakat pedig a jövőben fogja érinteni. Teljes tudatában vannak a közszolgálati alkalmazottak szerencsétlen hazánk sorsának s azzal is, hogy nincs egyetlen egy társadalmi osztály sem, amelynek sorsa az ország mindenkori sorsával annyira összefüggne, mint a közszolgálati alkalmazottaké. S ennek a tudatában készsággal is hoznak meg minden áldozatot a haza oltárára, különösen

akkor, amikor azt láthatjuk, hogy ebben az áldozatkészségben minden társadalmi osztály tehetségéhez képest egyaránt osztozódik.

— Ezzel szemben a közszolgálati alkalmazottak a jövőtől csak annyit várnak, hogy a haza szolgálatában teljesítendő feladatuk minél lelkiismeretesebb, minél pontosabb és minél hasznosabb kifejtése érdekében szünjön már meg végre helyzetük bizonytalansága. Ez hozná meg számukra a megzavart lelkiéletük egyensúlyát, ez a lelki egyensúly pedig csak fokozná munkarejük, megvédene testi erejüket a további küzdelemre.

Ne pazarolja a tüzelőanyagot!

40—50% megtakarítást is elérhet szabadalmazott **kályharadiátorunkkal**. Gyorsan befűti szobáját és teljesen kihatározza a tüzelőanyagot. Fűrdőkámvárá is igen jó eredménnyel alkalmazható. Győződjék meg teljesítőképességéről! **10 napl próbaidőre díjtalanul felszereljük.**

Brittig Ferenc és Fia műszaki vállalat, Gróf Apponyi Albert ucca 3. Telefon: 14—50.

A BIBERÁS EMBER ÉS AZ ÖREG CSUVAR

Két regényes makói figura

(A Délmagyarország makói tudósítójától.) A végtelenbe hulló napokon torát üli a változás. A boszorkányos gyorsasággal fejlődő élet elsodorja és a multba taszítja a régebben nélkülözhetetlen foglalkozások kedves figuráit. Am havas téli esteiken, amikor jégvirágok nyílnak az ablakokon és finom hópihéek ülik meg a csupasz ágakat, visszazárl a képzelet a multba s felidézi Makó mindennapi életének két regényes alakját; a biberás embert és a csúvárt.

A biberás ember

Haj régi szép idők, amikben kutató szemekkel fűrkészte a határt a pusztai ember, nem tűnik-e fel valahol a biberás ember alakja. Biberás ember, vagy másként hátsapatikáros. Az utolsó példányát még ismertem. Óles természetű, öklelő bajszu ember volt Volánszki János uram. Tekintélyt a tanyai körökben a mai mértékekkel már megmérni is alig lehet. Hetekkel előbb már vert a hire, hogy a semlyékben jár a biberás ember. Édes anyám — jól emlékszem — mindig derejét főzött a tisztelőre. Ha megérkezett, minden munka leállt a tanyán. Hosszu téli esteiken letelepedett a padkára és lassan, tempósan megkezdte mondókat. Mert a hátsapatikáros mindent tudt. Tengerbe sülyedt világokról, dúló háborúkról, pusztító kolerákról és a szerencsésekről szóló híreit lélekzetvisszafojtva hallgattuk. Tisztelőre mindig került egy kis vinkó is, ha máshonnan nem, a csárdából. amit lóháton 3 óra alatt járt meg a kishéres. Hirére még a harmadik határból is jöttek az emberek. A pitvarban letopogtak lábukról a havat, kitérgettek a havas subákat s csendesen beléptek a tiszta házba. A hátsapatikáros nem illett megzavarni. Még agyonistent és fogadjistent is csak a fejükkel intettek egymásnak az emberek. A biberás ember pedig zavartalanul tovább beszélt. Sikító pusztai szelek jégvirágokkal rajzolták tele a hóbasülyedt kis tanyák ablakait s a beláthatatlan hőmezők felett idegen világok sejtelméi felé repítette az egyszerű emberek képzeletét a hátsapatikáros.

Az üzlet másnapra maradt. A mindig nyoszorgó vesszőkosárból, ami egyébként igen alkalmazatosan simul a hát hajlásához, csuda dolgok kerültek elő; valódi hajdusági bajszpedrő az embernek, subick a legénynek, módos strimflik, szattyánok, tükrök, pántlikák az asszonynak és az eladósorban levő lányak. Ugy bizony! Kenőcs volt mindenre: fagyás ellen, kelésre, daganatra rándulásra és általában minden olyan nyavajára, ami kerülgetni szokta a tanyai embert. A portéka persze kelenődös volt, hiszen akkoriban még fertályévenként egyszer látogatta meg tanyai ember a várost. Vársárok, adófertálykor, vagy ha törvénybe citálták. A hátsapatikáros ilyen körülmények között kiváló üzlet volt, persze csak annak, aki képzeletének színes virágaival fel tudta ékesíteni a nagy világ eseményeit. Két-háromheti határjárás után kifizűrt a vesszőkosár és megtelt apró pénzzel, a zaeszkó. Csak bevétel volt, kiadás semmi. A biberás embertől pénzt fogadni el szállásért vagy kosztért, nagy illetlenség lett volna. Ellenben illett tudni, hogy a paprikást sok lével vagy zsirjára sütte szereti és hogy fölöstököm előtt hosszunyaku üvegéből avagy kispohárkából issza-e a szilvóriumot.

Ilyen nagy tisztesség volt a hátsapatikárosabb abban az időben, amikor még kora őszől késő tavaszig vadvizek és hó borították az igási ut kanyarulatait és ökrös szekérrel két napi járőföldre esett a várostól a külső pusztai csárda.

Az ökrös szekerek azonban eltűntek. Helyettük autóbusz robog a tanyák között.

A csúvár

A csúvár abban az időben élt, amikor még csak hírből ismertük a gőzmalom. Az öröltetés különösen nagy esemény volt ezekben az időkben. Előbb rostáltuk a búzát, azután alkalmas horodokban megmostuk, majd hatalmas ponyván szarítottuk, nem kis öröme az udvaron settenkedő aprójóságoknak. Talán ebből az időből ered a mondás, hogy: úgy szereti, mint a galamb a tiszta búzát. Annyi bizonyos, hogy a ház legfiatalabb népének komoly gondot jelentett a száradó buza megvédése a reá leskelődő veszedelmektől. Azután lestük a csúvárt Lovának csengője már a harmadik uccából elárulta a közeledését. Lassan poroszkált a két gebe és az öreg csúvár mindig szundikált a derékban. Soha nem sietett. A tekintélyt mindig erősen tartotta, mert tudatában volt annak, hogy tőle függ a mindennapi kenyér minémisége. Az asszonyok prezmitálására: hogy jaj csak meg ne égessék kigyelmekek a lisztet, vagy ki ne verje a szita a liszt lelkét — csak a fejével bólintott. Tekintély volt, akinek keresni kellett a barátságát, mert: jó molnár, jó kenyér, rossz csúvár, keletlen tézta. Így járta a szó abban az időben. Beszéltek ugyan már a géppel hajtott gőzmalomról is, de csak olyan formán, mint a koleráról vagy az árvizről szokás: ments meg Uram Isten tőle. Kiveszi a liszt elejét, megfesti a nullással és pozdorjává zuzza a bodorkorpát. Az öreg Zeitler, amikor megalapította Makón a ma is fennálló és azóta hatalmas üzemmé fejlődött Tóth-malom őst, nem kapott makói molnárlegényt a malmába. Azt a szégyent, hogy gőzmalomban vállaljon munkát, nem bírta el a makói ember. Később azonban a gép hatalma mégis megtörte és igába hajította az emberek ellenállását és kitörölte az ucca színéből lassan poroszkáló két lovával a csúvárt.

Egyszóval a csúvár tekintély volt, mert kezében volt a mindennapi kenyér sorsa. Amerre járt, mindenütt kinyitlak a kiskapuk s ha történetesen nem volt öröltetni való, egy barátságos „agyonisten“ akkor is kijárt a csúvárnak s illett utána tenni meg azt is, hogy a jövő héten, ha erre fordul az utja, nézen be kigyelmed egy zsák mosott búzáért. Ha hiba volt az öröltetés körül, annak az eladása igen körülményes volt. Nem lehetett mindjárt a dolog velejére hatni, nehogy megsértődjön a csúvár, hanem csak úgy kerülő uton, a többi szórában adódott elő, hogy már megint keletlen maradt a tézta, vagy elfolyt a lapát után. A csúvár ilyen esetben is mindig kevés szóval intézte el a dolgot s a megállapodás leginkább az volt, hogy csak az asszonyi munkában lehet a hiba. Az asszony persze dult-fult, de a csúvár szava ellen nem volt apelláta. Talán innen ered az a lappangó ősi gyűlölet, ami az asszonyok és a csúvárok között volt s ami a csúvárok hőskora után átszállt a gőzmalomokra is.

A tekintély tehát már abban az időben sem jelentett barátságot. A csúvártól félték az emberek, de soha nem melegedtek fel irányában. Kezére adták a szót, de nem lesték szájából a beszéd fonálát. Hallgatag, titkokat rejtgető ember volt. Az álombaringató vizimalmok és cigánykerekeket hányó szélmalomok romantikái és betyárhistóriái az ő lelkében haltak meg mindörökre.

H. Sz. L.

Ezüst

tálcák, evőeszközök, aukordobozok, svájci órák, brilliáns ékszerok a legolcsóbb árban vásárolhatók

BOKOR ékszerésznél, Kelemen u. 7.